

La revolució, a votació

Enmig d'una greu crisi econòmica i amb dirigents opositors a la presó, Veneçuela celebrarà aquest diumenge unes eleccions legislatives que, segons la immensa majoria de sondejos, haurien de guanyar l'oposició. Els precedents de tupinada, però, compliquen el pronòstic de resultats. Maduro assegura estar preparat "militarment" per a una derrota a les urnes.

Reportatge de Nicolas Tomás

Tot just després de les eleccions presidencials de 2013, posteriors a la mort d'Hugo Chávez, diversos dirigents chavistes van mantenir contactes amb oficials dels Estats Units. Entre ells, Diosdado Cabello, president de l'Asamblea Nacional, que des de la mort del *comandante* manté una pugna amb Nicolás Maduro pel lideratge del seu llegat. Van fer-ho de manera indirecta, a través d'enviats. Les trobades van celebrar-se en alguns països europeus i en illes del Carib. Voli en assegurar-se protecció internacional cas de convertir-se, de la nit al dia, en objectius del règim, com en altres casos havia passat. En aquelles reunions van admetre el que l'oposició ja denunciava: que el resultat havia estat alterat.

—D'acord, és cert —confessava un dels enviats a les reunions privades—. Vam afegir tres-cents cinquanta mil vots. Les estacions 1, 2 i 3 dels centres electorals estaven operades per gent nostra.

—Capriles ens va treure nou-cents mil vots —afegia un altre— i haurien arribat a ser dos milions si no arriba a haver-hi vot assistit i els altres procediments.

Ho recull el periodista català Emili

J. Blasco, corresponsal del diari *ABC* a Washington, en el seu llibre *Bumerán Chávez* (2015). Qui li ho expliquen són persones presents en les trobades discretes. Els vots haurien estat introduïts al sistema informàtic electoral durant el tall d'internet d'una hora i mitja que va produir-se just abans del tancament dels centres de votació. Fins llavors, l'opositor Henrique Capriles, de la Mesa de la Unidad Democrática (MUD), anava primer amb molt avantatge. Va acabar perdent per menys del 2% dels vots.

No és una sospita aïllada. Sense anar tan lluny, tot just després de les eleccions, l'oposició va presentar més de 10.000 denúncies, acompanyades de proves documentals i gràfiques, sobre irregularitats. Campanya el mateix dia de les eleccions, disturbis al voltant dels col·legis electorals, vot assistit per part de militants chavistes, màquines de votació amb funcionament estrany, 39 meses on Maduro va obtenir el 100% dels vots, 243 on va treure entre el 95 i el 99,9%... Segons els càlculs de la MUD, el resultat hauria estat 3.389 centres electorals i 8.134.554 votants afectats. No obstant això, la denúncia va ser des-

estimada primer pel Consell Nacional Electoral, que la mateixa nit va denegar un nou recompte, i després pel Tribunal Suprem, presidit per Gladys Gutiérrez, ex-diputada chavista.

Dos anys després, aquest diumenge els veneçolans tornen a les urnes per les eleccions legislatives. Sens dubte, l'escenari que els sondejos dibuixen per al chavisme no és esperançador. De la seixantena d'enquestes que s'han fet aquest 2015, només cinc donen la victòria a l'oficialisme. Una de les més recents, de Venebarómetro, feta aquest novembre, afirma que el 39,1% dels electors votaria candidats opositors, el 24,9% ho faria per aspirants chavistes i el 14,9 per independents. La resta no ho sabia o no va voler respondre. Potser per aquest motiu el Govern de Maduro no ha permès l'entrada d'observadors internacionals de la Unió Europea ni de l'Organització dels Estats Americans (OEA). Només tenen permís la Unió de Nacions Sud-americanes (Unasur) i algun Govern estranger, com l'espanyol, que hi enviarà l'ex-president José Luis Rodríguez Zapatero.

El país arriba als comicis en situació que no fa més que empitjorar. Segons les →

L'Exèrcit –la Fuerza Armada Nacional Bolivariana– ha estat des del principi del chavisme un dels seus pilars bàsics. Ara Maduro amenaça de fer-lo servir si perd.

→ previsions del Fons Monetari Internacional, Veneçuela tancarà el 2015 amb una inflació del 190%, amb diferència la més alta del món, i un decreixement de la seva economia del 10%. Un estudi de la Universitat Andrés Bello sosté que la pobresa afecta el 73% de les llars veneçolanes. Falten tot tipus de productes bàsics –incloses les medicines–, que el país no és capaç de produir. Una economia que depèn en la seva pràctica totalitat del petroli, que s'ha despreocupat de la resta de sectors, només va bé quan els preus del barril es mantenen alts. Però la bonança ja és història. Tot i tenir les reserves provades de petroli més grans del món, Veneçuela ha d'importar petroli refinat als Estats Units. La corrupció a l'interior del monopoli estatal, Petróleos de Venezuela (PDVSA), tampoc hi ajuda. Però no sols a PDVSA: el mateix Diosdado Cabello i dos nebots de Maduro són actualment investigats pels Estats Units per narcotràfic.

Mentrestant, el règim veneçolà manté empresonats diversos dirigents opositors. El més emblemàtic, Leopoldo López, que és qui va posar-se al capdavant

de les protestes de 2014. Per aquest motiu es va ordenar la seva captura. Encara avui roman aïllat en condicions inhumanes en una presó militar. Ex-presidents de tot el món, com l'espanyol Felipe González, el nord-americà Bill Clinton o el colombià Andrés Pastrana, han exigit el seu alliberament. També, tot i que en menys quantitat, algun polític en actiu, com Isabel Allende, presidenta del Partit Socialista de Xile i filla de Salvador Allende. En comptes d'això, però, se li va muntar un judici amb proves falses i se'l va condemnar a 13 anys de presó. Un dels fiscals acusadors va decidir explicar la farsa que havia estat el judici. Abans de fer-ho, però, va fugir als Estats Units, per temor de represàlies. Aquesta, però, no és l'única manera de silenciar la dissidència: un dirigent opositor regional va ser assassinat a trets el passat dimecres durant un acte de campanya. Veneçuela és el segon país del món amb més homicidis, després de Síria.

La revolució bolivariana ha de guanyar "com sigui", deia el passat octubre Nicolás Maduro en el seu programa de televisió setmanal. De grat o per força.

Aquest mateix mes, també per televisió, amenaçava de treure la Força Armada Nacional Bolivariana (FANB) als carrers si no guanyava els comicis: "Tinc fe que guanyarem la contesa electoral, però si es donés la hipòtesi esbiaixada, transmutada, rebutjada i sepultada [d'una victòria opositora], però es donés, jo estic cerebralment, espiritualment, políticament i militarment preparat per assumir-la. I em llançaria als carrers".

Les eleccions legislatives d'aquest diumenge seran seguides de molt a prop no sols des de Veneçuela, sinó també des de la resta del món, on cada cop en són més els crítics. Si bé encara queden algunes simpaties. L'humorista i analista polític veneçolà Laureano Márquez, en el llibre *La revolución sentimental* (2013) de la periodista espanyola Beatriz Lecumberri, lamentava aquest fet: "Des de la comoditat d'Europa, un paio que va al supermercat i hi troba de tot, té un cotxe i un apartament macos, és molt fàcil ser chavista. El que és difícil és ser-ho aquí". Les urnes, el Consell Nacional Electoral i la Força Armada Nacional Bolivariana tindran l'última paraula. ●